

Sacerdos Aut Sanctus Aut Reprobus

Dufrène, Maximilian

Augustæ Vindelicorum, 1743

Caput 6. Respondetur alteri objectioni ex Sanctorum Virorum exemplis
desumptæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60483](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60483)

CAPUT VI.

*Respondetur alteri objectioni ex
sanctorum virorum exemplis desumpta.*

DOctrina, quam hactenus stabilivimus, ad fervorem DEI non mores quidem per vivendi licentiam, sed animos tantum per divinæ charitatis suavitate laudandos, si rationis in trutina perpendatur, cum ea omnino congruere: & legitimo niti pondere æquitatis videtur. Quare adversarii, cum hac ex parte munitam satis videant, aliunde oppugnandam sumunt, autoritate nimirum, atque exemplis complurium, qui ob eximiam sanctitatem publico cultu ab Ecclesia dignati, in contrariis nihilominus humilitatis, & pœnitentiæ studiis vitam omnem duxerunt: ut dubitari nequeat, quin hi tutiorem hanc pii timoris, dolorisque, quam contrariam familiaris cum Deo consuetudinis viam arbitrati sint, & talem revera esse, suo iudicio sat probent. Hæc postrema est objectio, quâ me volvere oporteat: imò quam possem, ceu in capitis superioris procemio jam solutam ad ulteriora festinans transmittere; nisi operæ pretium existimarem illius inanitatem tantò evidentius, quantò magis propriis, & peculiaribus argumentis ostendere.

2. Re-

2. Repetito itaque altiùs ratiocinationis exordio statuo instar principii, quòd nemo inficiari posse videatur in controversiis de absoluta, vel majori humanarum operationum bonitate rationi deferendum plus esse, quàm ullis mortalium personarum exemplis, utpote iis, quæ non aliunde bona, & laudabilia dici possunt, nisi quia cum ratione consentiunt. Quare omnino impossibile est, ut per discrepantiam ab illa illius auctoritatem valeant imminuere: sed locum hìc quoque habet illud Tertulliani de fide argumentum, (*De Prasfer.*) *Ex personis probamus fidem, an ex fide personas?* Nimirum non tam fidei bonitatem ex auctoritate eam profitentium, quàm horum auctoritatem ex fidei bonitate erui debere. Quod ut evidentius pateat, observo inter actiones illustrium virorum, quos Ecclesia Cœlitum numero adscripsit, aliquas esse omni procul dubio non bonas duntaxat, sed suo etiam meliores contrario, ceu exempli gratiâ pro injuriis beneficia rependere: alias bonas quidem, sed non optimas, & laudabiliores contrario, veluti facultates suas potiùs retinere ad alienam egestatem levandam; quàm ex Evangelicæ paupertatis studio semel universas dimittere: alias, de quibus dubitari possit, num suapte naturâ bonæ, vel saltèm meliores sint, putà, contemptùs aucupandi gratiâ stultitiam simulare; alias, quæ non absolutè, & generatim commendari mereantur

antur, sed in aliquibus tamen personis, & circumstantiis laudabiles fuerint, quia ex peculiari DEI instinctu susceptæ, ut sese ultrò fidei hostibus pro ea mactandum offerre: alias demum apertè non bonas, qualis fuit Apostolorum contentio: *Quis eorum videretur esse maior*, & quales omnes eæ sunt, quarum caulâ *septies cadere justus* dicitur. Cùm ergò ex dictis palàm sit, non quidquid sancti viri egerint, optimum illicò, aut saltèm bonum, & imitabile existimari posse; quæro jam, quonam Lydio, ut sic loquar, lapide oporteat nos uti ad discernendas in eorum actionibus rectas à pravis, melioresque à minùs bonis? Et quoniam nullum assignari præter rationem discerniculum potest; concludo, ut legitimè comprobatum, quod suprà statueram, hanc esse unam, quæ quibuslibet mortalium exemplis auctoritatem vel tribuat, vel demat? nec quia constet sanctum virum esse, qui aliquid egerit, constare item protinus, sed arguendam aliunde esse actionum illius sanctitatem. Quamobrem, si quis ità argumentetur: ille, aut ille vir sanctus hoc fecit, ergò hoc factu optimum est, & quisquis aliter agit, malè, vel minùs rectè agit, argumentum nihil evincet: sed illius consequentia tanquam perperam deducta, respui merebitur: Consequens verò inter approbationem, & repudiationem ambiguum pendeat; quoad ratio certiori suo quopiam, & magis uni-

U

ver-

versali principio, quid de illo decernendum sit, palam faciat.

3. At, si ita res habet, nulli nobis usui futura esse dices Sanctorum exempla: ut quæ vel non satis nos certos recti itineris facient, si destituantur rationis suffragio; vel supervacua ad finem hujusmodi erunt, si ab illa probentur. Nego ex dictis id sequi: Esto siquidem præclara illorum gesta per se nil prodesse ad demonstrandum nobis, quid factu laudabile, aut laudabilius sit; valent nihilominus ad nos incitandos, ut strenuè, alacritérque suscipiamus, quod tale esse alioqui sat novimus. Qui enim eos cernit tam egregia edidisse virtutis facinora, fieri non potest, quin pudore afficiatur, segnem usque adeò ad promiscua, & vulgaria patrandæ se aspiciens: neque ultra jam potest peculiari suæ ignaviæ communis naturæ imbecillitatem prætexere: sed convinci se audit acerrima illa interrogatione, cui suam ante conversionem nil inveniebat Augustinus, quod responderet (*L. 8. Conf. c. 11.*) *Tu non poteris, quod isti, & ista?* Quocirca in aliorum operibus spectans non modò, quales ii fuerint, sed qualis ipse etiam esse posset, ac deberet; stimulatur indè non ad illos duntaxat, sed quodammodo ad sese ipsum æmulandum. Quia, teste Valerio Maximo, (*l. 7. c. 6.*) *excellentiſſima animadvertendi, ne mediocria quidem præſtare, rubori oportet eſſe: prout experiri inter alios Julio Cæ-*

Cæsari contigit, qui visâ aliquando, cùm Quæstor in Hispania esset, Alexandri Macedonis statuâ suspirâsse fertur, indignè ferens, & sibi exprobrans, quòd, cui par prope modum ætate erat, tantò impar rerum gestarum gloria esset; jámq; tum vastas illas magnorum operum destinationes concepit animo, à quibus dein ad Romæ imperium perductus est. Sed enim vero præter hos cordi infixos æmulationis magnanimæ stimulos neque parum lucis illustria sanctorum virorum exempla menti afferunt ad perspicendum, quid factu laudabile, seu etiam laudabilius sit: idque in triplici potissimum casu. Primò quidem, cùm de actionis cuiuspiam bonitate haud penitus liquet. Si enim tunc constet ab uno, vel pluribus sanctis viris eam suo usu comprobata fuisse; satis id argumenti est, ut recta existimari, & probabilis queat. Nam qui, ut Sanctorum mos est, rectè operari plerumque, & communiter solet, in quocunque peculiari suo actu, cuius improbitas non appareat, rectè operatus existimari potest, tutaque ideo, & honesta illius actio censerì: honesta, inquam, & tuta; at non pariter optima, & contrario suo melior; vel adeò necessaria, ut eam omisisse piaculum sit. Neque enim par suppetit ratio, cur judicemus sanctorum virorum quemlibet nîl nisi optimum ex contrario, & communi usu fecisse. Secundò idem evenit, cùm ratio, bonam

esse actionem quampiam persuadens, non omninò certa, sed probabilis tantummodo est. Huic siquidem ab unius, vel plurium sanctorum exemplis novum majoris probabilitatis pondus accedit. Quanquam neque ibi satis causæ sit ad contrarium vel in culpa, vel minori in laude ponendum. Tertius casus est, quando non unus, vel pauci quidam solummodo ex sanctis viris, sed omnes ferè universi deprehenduntur certam aliquam agendi viam tenuisse. Illud enim tam universali, adeoque sibi concors exemplum satis magnam per se unum vim habet, ut viam tot illustribus consignatam vestigiis pro recta, imò etiam pro optima, & necessaria ducamus. Ac proinde, etsi nulla peculiaris ratio probaret, voluntarias corporis afflictationes magni esse ad Christianam perfectionem momenti; sola nihilominus ad earum necessitatem demonstrandam validissimæ rationis instar esset unanimis omnium, quos solenni Cœlitum cultu prosequimur, in iis usurpandis consensus.

4. Age jam, his præmissis, ad objectionem propositam redeamus. Quid ait adversarius? Multi Sanctorum non alia ad perfectionem, quàm humilis pœnitentiæ, ac divini timoris via contenderunt. Ergò nulla rectior, & tutior, imò nulla præter ipsam tuta, & recta haberi potest. At quotocuique hanc suam conclusionem pro legitima venditorem se putat? Ego certè
 n̄l

nîl hæsitans vix auditam rejicio? nec secus à te quoque, mi Lector, factum iri crediderim. Siquidem, ut certa, , solidaque videretur, statuendum pro fundamento ipsius foret, quidquid Sanctorum aliqui egerint, factu optimum, imò unicè bonum, & necessarium electu esse. Quæ propositio quàm longè à vero absit, luculenter demonstratum jam est.

§. Quid verò, si ulterius progredi vellem, & ipsismet Sanctorum exemplis, quæ contra doctrinam à me assertam nîl valere jam ostendi, ad eam insuper propugnandam, & firmiùs stabiliendam uterer? Atqui tam proclive factu id mihi est; quàm pleni Ecclesiæ facti sunt hominibus sanctis, qui à me commendatâ amicæ, & familiaris cum DEO consuetudinis viâ ad perfectionem contenderunt. Fac igitur, ego quoque adversarii positionibus, & principiis inhærens adversus eum colligam, hujuscemodi viam, utpote tot sacrorum heroum vestigiis impressam, pro tuta, atque recta; imò etiam necessaria, unicæque esse habendam; quidnam, rogo, sic argumentanti respondere poterit? Aut quo pacto sinè aperta contradictione nodum illum, quem ipsemet nexuit, resolvat? Enim verò vel dicat, necesse erit, id genus viam tutam quidem esse, atque rectam, quia complures sancti viri eam tenuerint: sed rursus neque rectam, neque tutam, quia Sanctorum alii diversam

ab ea secuti sint; vel si ita ineptire nolit, fateri demum cogetur, peculiaria Sanctorum exempla haud satis valere, ut indè arguatur, malè, vel minùs bene operari, qui diverso ab iis modo operatur: præsertim si in hac ipsa diversitate ad aliorum, & fortè plurium exemplum se effingat: prout facit, qui filii more per hilarem confidentiam intimique amoris necessitudinem adherere DEO mavult; quàm servi ritu in humili duntaxat illius reverentia, & timore vitam traducere. Idémque adhuc plenius confirmatur: quia cæteroqui operosa etiam æternæ animarum salutis procuratio reprobata censeretur exemplis Sanctorum, qui ab omnibus humanis commerciis remoti divinæ duntaxat contemplationi vacârunt; & solitaria item hujusmodi contemplatio vituperationi obnoxia videretur, illorum respectu, qui spirituali proximorum auxilio sese addixerunt: nec, ut summam rem colligam, pro judicandi, vivendique institutione alia, quàm omnino discordi, & pugnante secum norma uteremur.

6. Concludo itaque, varias esse, ut statutum præcedenti capite est, spiritualis vitæ semitas, & cuivis, qui in earum aliqua DEI ductum sequatur, licere sublimis sanctimonix gradum assequi: prout assecuti illum sunt, quoscunque aris nunc impositos veneramus, quàm remoti alii ab aliis in via, tam conjuncti omnes in termino, quàmque

que dissimiles secundum speciem, tam æquales multi secundum perfectionem vivendi. Quapropter cavere nos oportet, ne aut minoris eos faciamus, qui diversam à nostra sanctioris vitæ semitam terunt; aut minùs contenti nostra vocatione simus, quòd complures eximiæ sanctitatis viros ad aliud vivendi institutum à DEO vocatos fuisse noverimus; aut demum diversa omnia institutorum genera aggredi simul, & coadunare in nobis velimus, cursitantes absque ullo progressu, jam prorsum, jam rursus; jam dextrâ, jam lævâ, prout invicem dissidentia jam hujus, jam illius sancti viri exempla nos rapiant. Sed curandum potius cuique est, ut quando non nisi unica tendere ad perfectionem via ipsi licet, inter multas, quæ se offerunt, aliæ aliorum vestigiis signatæ, eam sibi peculiariter, proprièque eligat, in qua sibi plurimum progressurus videtur: juxta propositam à magno gentium Apostolo regulam: qui varia vocationum, & donorum DEI genera enumerans, cùm dixisset: (1. ad Cor. c. 12.) *Quosdam quidem posuit DEus in Ecclesia primùm Apostolos, secundò Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes, &c. Numquid omnes Apostoli? Numquid omnes Propheta? Numquid omnes Doctores?* subjungit, *amulamini autem charismata meliora, & adhuc excellentiorem viam vobis demonstro:* divinæ scilicet charitatis viam, uti mox expressit. Quam ego quoque illius

regulam sequens, quemadmodum inter duas, alteram divini timoris, alteram divini amoris semitas, hanc ex genere suo potiore illâ arbitror: sic præ illa hic in medium afferendam, & omnibus comendandam putavi, quos ex propria aliqua ratione peculiaris DEI instinctus aliorsum non vocet. Ubi tamen addo non ideo, quòd perfectior, meliòrque existimari illa possit, perfectiorem illico, melioremque esse habendum, quicumque illam capestat, quolibet, qui contrariam delegerit. Cùm manifestum sit, sanctitatem hominis non ex statu, in quo degit, sed ex vita, quam in eo ducit, æstimari oportere: meliùsque (juxta dictum Cassiani) *esse devotum in minoribus, quàm in devotum in majoribus professionibus inveniri* (Col. 19. c. 3.) Quemadmodum igitur, licet status religiosus libero, & communi antecel- lat, multi tamen sanctiùs in domo sua vivere, quàm alii in sacris Asceteriis cernantur; & veluti ex duobus, quorum alter brevior, magisque planam, alter verò longiorem, impeditioremque viam sequitur, contingit interdum, ut hic ratione majoris sedulitatis, vel roboris, plùs progrediatur, & citiùs, quàm ille sui metam itineris teneat; sic, quamvis commendata à nobis divini amoris suavitas majorem suapte naturâ, quàm servilis, & anxius timor vim habeat, animæ ad eximiam perfectionem ducendæ; fieri nihilominus potest, ut mul-
ti,

ti, vana sibi per ignaviam illius præsidia red-
dentes, minimum indè utilitatis percipiant:
aliique è contrario, quod itineri deest, stu-
dii contentione supplentes, ad insignem san-
ctimoniam perveniant. Quos tamen nemo
facilè ibit inficias, hanc vel promptiùs, vel
ampliorem consecuturos fuisse, si pari cum
alacritate, sed expeditiori tramite ad eam
contendissent.

7. Addo postremùm, etiamsi Sancto-
rum aliquis, humilis pœnitentiæ, & timo-
ris semitam, præ altera jucundæ, amicæ-
que cum DEO conjunctionis sibi privatim
legisset; sed & luculentis insuper præconiis
primam, quasi tutiorem exornâisset; con-
trâque alteram, ceu gravibus periculis ob-
noxiam, minùs sibi probari ostendisset, ne
talibus quidem ejus judiciis moveri nos de-
bere ad hanc deferendam, si alioquin nostro
interiori profectui oportunam experiamur,
atque utilem. Nam primò complures re-
perire est non modò in sanctorum Patrum,
verùm etiam in sacrarum literarum, mo-
numentis sententias, quas profectò, ne vel
communibus rectè vivendi principiis, vel
alibi editis Spiritûs sancti oraculis contradi-
cant, commodè, prudentérque interpreta-
ri oporteat: & nos item professi jam sumus,
familiarem hanc cum DEO consuetudinem
malè iis convenire, qui nondum se ad illam
integritate à lethalibus noxis, pravorum af-
fectuum moderatione, suarúmque virium

diffidentia, & submissione animi præparaverint. Secundùm quas exceptiones intelligenda essent sanctorum Patrum dicta, sic ubi amicam, & filiorum propriam cum DEO agendi rationem improbare, aut habere suspectam videntur: cùm cæteroqui alienum omnino à fide sit, quemquam eorum absolutè damnatam voluisse spiritualis vitæ praxin, quam tot præstantis sanctimonix viri suo usu probârunt. Idque confirmari indè etiam potest, quòd multi ex sacris Doctoribus, ceu probè animadvertit Franciscus Stadiera (*de Fallac. Gener. p. 2. Tr. 10. c. 10.*) haud semper, & ubique eodem modo, inque eandem sententiam de iisdem materiis scripsère: sed hìc exempli gratiâ eos audimus de æterna salute, tanquam de re loqui admodum impedita, & quæ non nisi paucis contingat; alibi verò eandem repræsentare instar negotii, cuius facilis cuique exitus sit: prout scilicet diversa erat seu temporis, quo scribebant, seu personarum, quas alloquebantur, conditio. Qui ab æquis Lectoribus idonea potiùs explicatione conciliandi secum sunt, quàm falsitatis, inconstantixque arguendi. Accedit huc, quòd sancti viri præter comunem toti Ecclesiæ, & universis fidelibus generalis sanctimonix spiritum, suum item, propriùmque habuerint singuli, ut diversam, & peculiarem diversæ partes nostri corporis formam; qui spiritus, quemadmodum
eos

eos impellebat, ut certam aliquam præ aliis
 sectarentur rationem vivendi; sic in causa
 erat, ut eandem Lectoribus quoque, & Au-
 ditoribus suis commendarent. Quare, qui
 ad aliam diversam à peculiari suo spiritu im-
 pellitur, neutiquam perturbari eorum ser-
 monibus, neque *esse parvulus fluctuans, & cir-
 cumferri omni vento doctrinæ: (ad Ephes. 4.)*
 sed persuasum ritè habens, *non omnibus om-
 nia expedire, (Eccles. c. 31.) & in domo Pa-
 tris mansiones multas esse; (Joan. 14.)* quomo-
 docunque hi, aut illi vivant, & loquantur;
 debet ipse recto gressu, animoque institu-
 tum curriculum prosequi. Quid plura? us-
 que adeò nulla nobis est ratio, cur minùs
 contenti nostra vocatione simus, quia hic,
 aut ille vir sanctus aliam contrariam, qua-
 lis sua erat, singularibus præconiis extule-
 rit; ut hoc ipsum pro incitamento habere
 debeamus eum imitandi: ut, sicut ipse pe-
 culiarem suam DEO inserviendi rationem
 magni fecit, amplèque laudavit; sic nostram
 ipsi quoque, & peculiari affectu prosequa-
 mur, & sublimi in æstimatione ponere apud
 alios curemus: dummodo tali cum tempe-
 ramento id fiat, ut propria commendando,
 instituta aliena non improbentur: sed velut
 à Cassiano præscribitur, (*Coll. 14. c. 5. & 6.*)
*Unusquisque aliorum quidem laudans, admirans-
 que virtutes, nequaquam à sua, quam semel ele-
 git, professione discedat: multis enim viis ad
 DEUM tenditur. (Cujus temperamenti u-
 sum*

sum

sum circa hanc ipsam familiaris, & jucundi erga DEUM amoris memoriam, scitè olim Christus Dominus charissimæ suæ sponsæ Gertrudi inculcavit: reprehendens eam, quòd indignè ferret, à quadam ex cœnobii sororibus cum trepidatione potius, quàm cum fiducia, & hilaritate ad sacram Synaxin accedi, quid enim? (cœlestis Magistri oratio fuit) *Nonne consideras, quòd non minùs dignè debetur mihi reverentia honoris, quàm dulcedo amoris? Sed, cùm defectus fragilitatis humana nequeat utrumque perficere; cùm vos sitis invicem membra, dignum est, ut, quod per se qualibet non potest perficere, recuperet per aliam: e. g. qui magis dulci amore affectus, reverentia minùs assequitur; pro se suppletum gaudeat ab illo, qui magis intendit reverentia: & vicissim desideret, illum obtinere solatia unionis divina. (Insin. l. 3. c. 10.)*

CAPUT VII.

Ad validiùs confirmandam præcedentem doctrinam ostenditur, quanti referat cum spiritualis lætitiæ sensu DEO famulari.

Spiritualis lætitia, prout ipsum nomen sonat, illa est, quam hominis animus percipit ex suis spiritualibus bonis: quòd nimirum à Deo in filii, & amici loco habeatur, quòd sub tutela ejus vivat, quòdque brevi